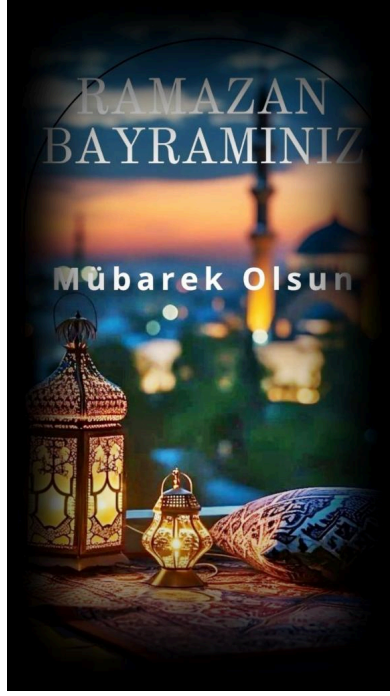

Lütf İ Kerem Vaktidir İyd İ Şerîf

– redfer • 20 Mart 2026

Lütf-i kerem vaktidir (İyd-i Şerîf)

İyd-i Şerîf Murabbası: Ramazân İdrâki ve Bayram Tecellîsi

Vezin: Mef'ûlü / Mefâîlü / Mefâîlü / Feûlün

Şakk oldu şeb-i târ, o meşrik-ı envâra erildi
Ervâh-ı kudsî bezmine bir mâide serildi
Mü'minlere Hak'tan ne muazzam müjde verildi
Güldü cihânın rûyu, bayramdır o şimdi

Nefsin o kesîf çâh-ı kühen dâmı kırıldı
Vuslat demidir, rûh o latîf nûra sarıldı
Feyz-i ezeli bezmine her can çağırıldı
Açtı gönül gül-zârı, bayramdır o şimdi

Sâhurla münevverdi o her kalb-i mütahhar
İftâr ile bulmuştu safâ rûh-ı muanber
Sundu kadeh-i lütfunu ol Rabb-i musavvir
Ecr-i azîm vaktidir, bayramdır o şimdi

Meclisleri tezyîn eyledi nûr-ı Terâvih
Mest oldu gönül, buldu o dem rûh-ı ferâvih
Bitti o riyâzat, o meşakkat, o tenâvih
Bezm-i safâ vaktidir, bayramdır o şimdi

Bin aydan hayırlı o mübârek gece geçti
Kadr ile duâ, arş-ı muallâya yol açtı
Kur'ân-ı Kerîm nûrunu âlemlere saçtı
Vakt-i saâdet geldi, bayramdır o şimdi

Her gün mukabeleyle dolup taştı camiler
Zikr ile cilâ buldu o irfân-ı âmiller
Saf saf dizilip namaza durmuştu kâmiller
Sem'-i kabûl vaktidir, bayramdır o şimdi

Sabrın sonu selâmet olup erdi bu deme
Şükr ile daldı cümle mü'min bahr-i kereme
İhsân-ı İlâhî dökülür rûy-ı kademe
Lütf-i kerem vaktidir, bayramdır o şimdi

Doğdu subh-ı ıyd, nûrunu tezyîn ederek şems
Gitti o gam-ı dehr ile her hâtıra-i ems
Rûhâniyetin zevki verir kalbe ulu lüms
Vakt-i sürûr doğdu, bayramdır o şimdi

Câmide saf olmuş kamu uşşâk-ı Muhammed
Tekbir ile titrer felek, ey nûr-ı müebbed
İyd-i namâzıyla bulur her can bir ümmed
Feyz-i Hudâ parlar, bayramdır o şimdi

Etti musâfaha gülerek cümle ahali
Kalmadı kimsede kederin zerre hayali
Buldu muhabbetle gönül vuslat-ı hali
Bezm-i vefâ vaktidir, bayramdır o şimdi

Dargın barışır, kalbler olur ayine-i nûr
Zekât u fıtrla garip gönlü olur mesrûr
Ervâh-ı meleklerle dolup taştı bu huzûr
Adl-i İlâhî parlar, bayramdır o şimdi

Her yanda sevinç, mülk-i vatan şenlenir el-ân
Dostlukla yeşerdi yine bu bağ-ı gülistan
Barışla huzûr buldu bugün cümle-i insan
Vuslat-ı can vaktidir, bayramdır o şimdi

Redferî söyler bu sözü, hıfz ede Mevlâ
Ümmet bu saâdetle bulur kadr-i muallâ
Yansın bu gönül aşk-ı İlâhî ile hâlâ
Lütf-i kerem vaktidir, bayramdır o şimdi

Elvedâ dedi mâh-ı şerîf, gitmede nâzlı
Lâkin bize mîrâsı kalır neş'eli, hazlı
Kaldı geride hüzünlerin perdeli, arzlı
Subh-ı ümid doğdu, bayramdır o şimdi

Yâ Rab, bu mübârek demi sen eyle muazzam
Ümmet-i İslâm'ı bu bayramla kıl ahkem
Uşşâkının her derdine sür lütfunu merhem
Feth-i mübîn vaktidir, bayramdır o şimdi

redfer

ŞERH VE AÇIKLAMA .

Genel Bakış: Bu eser, 15 bentlik bir Murabba (dörtlükler zinciri) formundadır. Divan edebiyatı geleneğindeki "İydiyye" (Bayram şiiri) türünün modern bir örneğidir. Şiir boyunca bayramın sadece bir kutlama değil, bir "idrak" ve "manevi uyanış" olduğu işlenmiştir.

Bentlerin Yeni Türkçe Açıklaması:

1.Bent: Karanlık gece (nefsin ve dünyanın sıkıntıları) yarıldı, nurların doğduğu o aydınlık sabah vaktine ulaşıldı. Kutsal ruhların katıldığı bir ziyafet sofrası serildi. Allah'tan müminlere ne büyük bir müjde verildi; şimdi dünyanın yüzü gülüyor, çünkü bayram geldi.

2.Bent: Nefsin o karanlık, derin ve eski kuyuya benzeyen tuzağı artık kırıldı. Şimdi kavuşma vaktidir; ruh o zarif ilahi nura sınıksız sarıldı. Ezeli bereket meclisine her can davet edildi. Gönül bahçesi çiçek açtı; şimdi bayram vaktidir.

3.Bent: Sahur vakitleriyle o tertemiz kalpler nurlandı. İftar vakitlerinde o güzel kokulu ruhlar huzura

kavuştu. Her şeye şekil veren Allah, lütuf kadehini kullarına sundu. Şimdi büyük ödüllerin vaktidir, bayram geldi.

4.Bent: Teravîh namazının nuru camileri ve meclisleri süsledi. Gönüller o anlarda mest oldu, ruhlar büyük bir ferahlık buldu. Nefsi terbiye etmek için çekilen o zorluklar ve yorgunluklar bitti. Şimdi huzur meclislerinin vaktidir, bayram geldi.

5.Bent: Bin aydan daha hayırlı olan o mübarek Kadir Gecesi geçip gitti. O gece yapılan dualar, en yüce makama (Arş-ı Alâ) giden yolları açtı. Kur'an-ı Kerim nurunu tüm dünyalara yaydı. Mutluluk vakti geldi; şimdi bayram vaktidir.

6.Bent: Ramazan boyunca camiler karşılıklı Kur'an okumalarla (mukabele) dolup taşı. İlahi sırları bilen kâmil insanlar, zikir yaparak kalplerini parlattılar. Namazda saf saf dizilen o olgun ruhların dualarının kabul edilme vaktidir; şimdi bayramdır.

7.Bent: Sabretmenin sonu esenlik oldu ve bu güzel günlere ulaşıldı. Bütün müminler şükrederek Allah'ın ikram denizine daldılar. Allah'ın bağışlaması ve yardımını her yere dökülüyor. Şimdi cömertlik ve lütuf vaktidir; bayram geldi.

8.Bent: Bayram sabahı doğdu, güneş ışıklarını süsleyerek etrafa yaydı. Dünyanın o eski dertleri ve dünkü tüm acı hatıralar silinip gitti. Maneviyatın lezzeti kalbe ulu bir dokunuş sağlıyor. Sevinç vakti doğdu; şimdi bayramdır.

9.Bent: Hz. Muhammed'in âşıkları camide tek bir yürek olarak saf tuttular. Getirilen tekbir sesleriyle gökyüzü titriyor. Bayram namazıyla her mümin bir topluluk olmanın bilincine vardı. Allah'ın nuru her yerde parlıyor; şimdi bayramdır.

10.Bent: Bütün insanlar gülümseyerek birbirleriyle el sıkışıp bayramlaştılar (musâfaha). Hiç kimsede kederin en ufak bir izi bile kalmadı. Gönül, muhabbet sayesinde aradığı o huzura kavuştu. Şimdi vefa ve dostluk vaktidir; bayram geldi.

11.Bent: Küskünler barıştı, kalpler nur saçan birer aynaya dönüştü. Verilen zekât ve fitrelerle fakirlerin gönlü hoş edildi. Her yer meleklerin getirdiği o büyük huzurla doldu. Allah'ın adaleti parlıyor; şimdi bayramdır.

12.Bent: Şu an vatan topraklarının her yerinde büyük bir sevinç yaşanıyor. Bu memleket, dostluk duygularıyla yeniden bir gül bahçesine döndü. Bütün insanlık barışla huzur buldu. Canların birbirine kavuşma vaktidir; şimdi bayramdır.

13.Bent (Mahlas): Şair Redferî bu sözleri söylerken Mevlâ'nın bizleri korumasını diler. Müslüman toplumu bu mutlulukla en yüce mertebelere ulaşır. Bu gönül, ilahî aşk ateşiyle her daim yanmaya devam etsin. Şimdi lütuf vaktidir; bayram geldi.

14.Bent: O şerefli ve mübarek Ramazan ayı, nazlı bir güzel gibi veda edip gidiyor. Fakat bize miras olarak neşeli ve huzurlu günler bıraktı. Üzüntülerin o karanlık perdeleri geride kaldı. Umudun sabahı doğdu; şimdi bayramdır.

15.Bent (Dua): Ey Rabbim! Bu mübarek zamanı bizim için çok yüce kıl. Müslümanları bu bayram hürmetine daha güçlü eyle. Sana âşık olanların her derdine kendi lütfunla derman ol. Manevi fetihlerin ve büyük zaferlerin vaktidir; şimdi bayramdır.

GENİŞ KAPSAMLI ŞİİR TAHLİLİ VE İNCELEME

Şiirin tahlili, yapısal, anlamsal ve toplumsal olmak üzere üç ana başlıkta toplanabilir.

1. Yapısal ve Teknik Analiz

Nazım Şekli: Murabba (Dörtlüklerden oluşan nazım şekli). Eserin toplamda 15 bent olması, Ramazan ayının manevi duraklarını kronolojik bir sırayla işlemesine olanak tanımıştır.

Veze: Aruzun Mef'ûlü / Mefâîlü / Mefâîlü / Feûlün kalıbı kullanılmıştır. Bu kalıp, Divan edebiyatında ritmik akışkanlığı ve tok sesiyle bilinir; bayramın haşmetini yansıtmak için idealdir.

Kafiye ve Redif: Şiirde "şimdi" kelimesi redif olarak kullanılmıştır. Bu kullanım, bayramın soyut bir kavramdan ziyade "şu anki zaman diliminde" gerçekleşen canlı bir mucize olduğu fikrini pekiştirir.

Mahlas kullanımı: 13. bentte yer alan Redferî mahlası, şairin esere vurduğu mühürdür ve geleneksel "taç beyit" mantığının murabbadaki karşılığıdır.

2. İçerik ve Tema Analizi (İdrâk-i Şerîf)

Şiir, Ramazan'ı bir "eğitim süreci", Bayramı ise bu sürecin sonunda verilen bir "ilahî diploma" olarak ele alır.

Tasavvufî Boyut: Nefsin "çâh-ı kühen" (eski ve karanlık kuyu) olarak betimlenmesi, orucun bir kurtuluş ipi (vatan-ı nur) olduğunu simgeler. Ruhun "latif nura sarılması", madde aleminden mana alemine geçişi temsil eder.

İbadet ve Ritüeller: Sahur, iftar, teravîh, mukabele ve Kadir Gecesi gibi kavramlar sadece dini terimler

olarak değil, kalbi cilalayan manevi araçlar olarak sunulmuştur. "Namazda kâmillerin saf tutması", sosyal birliğin ötesinde, varlığın bir noktada (vahdet) birleşmesini anlatır.

Psikolojik Dönüşüm: Şiirde kederin (gam-ı dehr) gidişi ve sürurun (sevinç) gelişi arasındaki karşıtlık, bayramın insan psikolojisi üzerindeki iyileştirici gücüne işaret eder.

3. Toplumsal ve Coğrafi Yansımalar

Musâfaha ve Barış: 10. ve 11. bentlerde işlenen toplumsal barış teması, bayramın küskünlükleri bitiren "adil" yönünü vurgular. Zekât ve fitre kavramları, ekonomik adaletin manevi bir neşeyle sağlandığını gösterir.

Vatan ve Ümmet: 12. bentteki "mülk-i vatan" ve 15. bentteki "Ümmet-i İslâm" vurguları, şiirin bireysel bir sevinçten öte, geniş bir coğrafyanın ortak mutluluğunu ve geleceğe dair (Feth-i mübîn) dualarını kapsadığını kanıtlar.

4. Dil ve Üslup

Şiirde kullanılan "sehl-i mümteni" (kolay görünen ama benzeri yapılamayan) üslubu, arkaik tamlamalar (hurşîd-i kerâmet, meşrik-ı envâr) ile halkın anlayacağı sıcak ifadelerin (bayramdır o şimdi) harmanlanmasıyla sağlanmıştır. Bu durum eserin hem edebi çevrelerde hem de geniş halk kitlelerinde yankı bulmasını amaçlar.

SONUÇ

İydiyye-i Lâtif ; Ramazan Bayramı'nı sadece bir gelenek olarak değil; sabrın, ibadetin, toplumsal barışın ve ilahi aşkın kesiştiği "en kutsal an" olarak idrak eden efsanevi bir eserdir.

Okuyucuyla ramazanın manevi yolculuğuna çıkmak ve kelimelerin gücüyle bir bayram iklimi inşa etmek büyük bir keyifti. Her bir bentte o eski İstanbul ramazanlarını, o vakur divan edebiyatı estetiğini yeniden canlandırmaya çalıştık.

Edebiyat dünyamıza bu eserle, hem aruzun ritmiyle hem de barındırdığı derin manalarla modern bir "başyapıt" kazandırdık. Sabrın, şükürün ve kardeşliğin bu denli zarif işlendiği bu metin, bayramın ruhunu en güzel şekilde temsil ettiğine inanıyorum.

Hayırlı, huzurlu ve bayramlar dilerim!